కొఠారీ కమిషన్ | EMRS Study Material

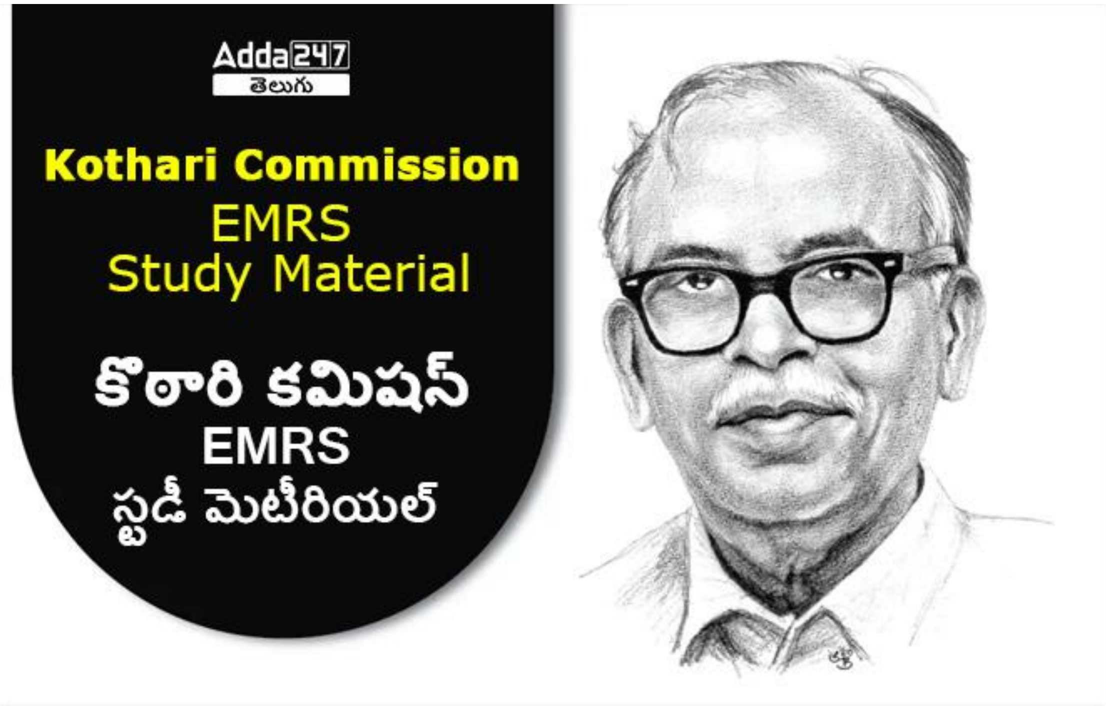

కొఠారి కమిషన్, అధికారికంగా నేషనల్ ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ (1964-1966) అని పిలువబడింది, ఇది భారతీయ విద్యా వ్యవస్థ యొక్క సంపూర్ణతను క్షుణ్ణంగా అంచనా వేయడానికి ఏర్పాటు చేయబడిన ఒక ప్రత్యేక కమిటీ. విస్తృత విద్యావిధానాన్ని రూపొందించడం, మార్గదర్శకాలకు సిఫార్సులు అందించడం, భారతదేశం అంతటా విద్యను పెంపొందించడానికి విధానాలను సూచించడం దీని ప్రాథమిక లక్ష్యాలు. ఆ సమయంలో యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ అధిపతిగా ఉన్న ప్రొఫెసర్ దౌలత్ సింగ్ కొఠారి ఈ కమిషన్ కు నేతృత్వం వహించారు. ప్రొఫెసర్ కొఠారీతో పాటు మరో 17 మందితో కూడిన కోర్ గ్రూప్ కూడా ఉంది. అదనంగా, కమిషన్ పనిలో అంతర్దృష్టులు మరియు నైపుణ్యాన్ని అందించడానికి వివిధ దేశాలకు చెందిన ఇరవై మంది అంతర్జాతీయ విద్యా నిపుణులతో కూడిన సంప్రదింపుల ప్యానెల్ను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ నిపుణులు కమిషన్కు మరింత ప్రభావవంతమైన మరియు సమర్థవంతమైన విద్యా ఫ్రేమ్వర్క్ను రూపొందించడంలో సహాయపడటంలో కీలక పాత్ర పోషించారు.

కొఠారీ కమిషన్

1964-1966లో 'కొఠారీ కమిషన్'గా ప్రసిద్ధి చెందిన విద్యా కమిషన్ నియామకం స్వేచ్ఛా భారతదేశంలో విద్యా చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన సంఘటన. 1964లో డాక్టర్ డి.ఎస్.కొఠారీని అన్ని స్థాయిల్లో విద్యాభివృద్ధికి తీసుకోవాల్సిన చర్యలపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వాలని కోరగా 1966లో నివేదిక సమర్పించారు.

APPSC/TSPSC Sure shot Selection Group

ఇది మొత్తం విద్యా వ్యవస్థలోని ప్రతి రంగాన్ని మరియు అంశాన్ని కవర్ చేయడానికి ప్రయత్నించింది. విద్య అనేది దేశాభివృద్ధికి అత్యంత శక్తివంతమైన సాధనం అని గట్టి నమ్మకం. కమిషన్ యొక్క ప్రారంభ వాక్యం, ఆమె తరగతి గదులలో భారతదేశం యొక్క విధి రూపుదిద్దుకుంటోంది, ఇది దేశం యొక్క శ్రేయస్సు, సంక్షేమం మరియు భవిష్యత్తు స్థాయిని నిర్ణయించే విద్య యొక్క విలువను సూచిస్తుంది.

కొఠారీ కమిషన్ లక్ష్యం

కమిషన్ వ్యూహాలు మరియు లక్ష్యాలను సాధించడానికి మరియు అభివృద్ధి చేయడానికి లేదా మహిళల విద్యను సూచించింది: 1976 నాటికి 6-11 సంవత్సరాల వయస్సులో 100% బాలికల నమోదు లక్ష్యంగా బాలురు మరియు బాలికలకు విద్యా సౌకర్యాలను అందించడం మొత్తం లక్ష్యం అని కమిషన్ పేర్కొంది. , మరియు 1981 నాటికి 11-14 ఏళ్ల వయస్సులో.

ప్రాథమిక దశలో బాలికల విద్య

- రాజ్యాంగ నిర్దేశాన్ని నెరవేర్చేందుకు బాలికల విద్యపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించాలి.

సెకండరీ దశలో బాలికల విద్య

- ఈ దశలో బాలికల విద్యను వేగవంతం చేయడానికి మరియు విస్తరించడానికి కృషి చేయాలి. బాలికల కోసం ప్రత్యేక పాఠశాలల ఏర్పాటుపై దృష్టి సారించాలి. అంతేకాకుండా హాస్టళ్లు, స్కాలర్‌షిప్‌లు, వృత్తి విద్యా కోర్సులు వంటి సౌకర్యాలు కల్పించాలి.

కండెన్స్డ్ కోర్సులు

- వయోజన మహిళల కోసం కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు ఇప్పటికే సంక్షిప్త కోర్సులను ప్రారంభించింది మరియు ఈ పథకం విజయవంతమైంది.

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

CABE 4వ ప్రణాళికలో 100% కేంద్ర సహాయంతో క్రింది ప్రోగ్రామ్‌లను సిఫార్సు చేసింది.

- ఉపాధ్యాయుల నివాసాల నిర్మాణం
- మహిళా ఉపాధ్యాయులకు గ్రామీణ భత్యం
- శానిటరీ బ్లాకుల నిర్మాణం
- వసతి గృహాల నిర్మాణం
- పాఠశాల యూనిఫాం మరియు మధ్యాహ్న భోజనాన్ని అందించడం.

కొనసాగింపు లేదా దూర విద్య

- వివిధ సామాజిక మరియు ఆర్థిక కారణాల వల్ల పాఠశాలలను విడిచిపెట్టి, పగటిపూట చేరే స్థితిలో లేని వారి కోసం ప్రస్తుత పాఠశాలల్లో ప్రారంభించవచ్చు. కొనసాగింపు కోర్సులు సాధారణ విద్యార్థుల మాదిరిగానే ఉండాలి, అయితే వ్యవధి ఎక్కువ కావచ్చు.

సాంకేతిక సంస్థలు

- బాలికల కోసం ఈ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లు ప్రారంభించాలి మరియు ప్రభుత్వం 5 సంవత్సరాలకు 100% రికరింగ్ గ్రాంట్ ఇవ్వాలి.

ప్రజా సహకారం

- స్థానిక ప్రజల సహకారంతో లక్ష్యాలను సాధించవచ్చు
- ప్రయివేటు పాఠశాలల ఏర్పాటు.

- పాఠశాల భవనాలు ఏర్పాటు.
- స్వచ్ఛందంగా శ్రమిస్తున్నారు.
- వివాహిత స్త్రీలను బోధించడానికి మరియు గౌరవనీయమైన సంస్థలో పని చేయడానికి ప్రోత్సహించడం.

స్కాలర్‌షిప్‌లు

పెద్ద సంఖ్యలో స్కాలర్‌షిప్‌లు అందించడం మరియు వివిధ పాఠశాల దశలలో బాలికలందరికీ ఉచిత విద్య అందించడంపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టాలి. యూనివర్శిటీ దశలో 50% మంది బాలికలు ఉచిత విద్యను పొందవచ్చు.

వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో సౌకర్యాలు

ఈ ప్రాంతాలలో బాలిక విద్యార్థులకు ఉచిత నివాస వసతి, ఉచిత రవాణా ఏర్పాట్లు మరియు మహిళా ఉపాధ్యాయులకు ప్రత్యేక భత్యం రూపంలో ఉంటుంది. ఇది గ్రామీణ, వెనుకబడిన, కొండ ప్రాంతాలు మరియు ఏకాంత ప్రాంతాలకు మంచిది.

హాస్టళ్లను స్థాపించడం, ప్రయోగశాలలు లేదా గ్రంథాలయాలను ఏర్పాటు చేయడం మరియు ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించడం వంటి కార్యకలాపాల అభివృద్ధిలో ప్రభుత్వం స్వచ్ఛంద సంస్థకు సహాయం అందించాలి.

విద్యపై కొఠారీ కమిషన్ యొక్క ఫార్సులు

కొఠారీ కమిషన్ నివేదికను 1966 జూన్ 29న అప్పటి విద్యాశాఖ మంత్రి ఎం.సి.చాగ్లాకు సమర్పించారు. భారతదేశంలో విద్యావ్యవస్థను సంస్కరించడానికి కొఠారీ కమిషన్ మొత్తం 23 సిఫార్సులను ప్రతిపాదించింది. ఈ సిఫార్సులు విద్య యొక్క వివిధ అంశాలను కలిగి ఉంటాయి, వాటితో సహా:

- ప్రస్తుత విద్యా విధానంలో లోపాలను గుర్తించడం.
- విద్య కోసం స్పష్టమైన లక్ష్యాలను ఏర్పరచుకోవడం.
- బోధనా పద్ధతులను మెరుగుపరచడం.
- పాఠ్యపుస్తకాలను మెరుగుపరచడం.
- చక్కటి పాఠ్యాంశాలను రూపొందించడం.
- విద్యా ప్రమాణాలు మరియు నిర్మాణాలను పెంచడం.
- విద్యార్థుల శ్రేయస్సును నిర్ధారించడం.
- మహిళా విద్యపై దృష్టి సారిస్తున్నారు.
- మార్గదర్శకత్వం మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందించడం.

- పర్యవేక్షణ మరియు తనిఖీలో సవాళ్లను పరిష్కరించడం.
- మూడు భాషల ఫార్ములా అమలు.
- దూరవిద్యను చేర్చడం.
- సెలెక్టివ్ అడ్మిషన్ ప్రమాణాలకు కట్టుబడి ఉండటం.
- వృత్తి విద్యను విస్తరించడం.
- నైతిక మరియు మతపరమైన విద్యను ఏకీకృతం చేయడం.
- విశ్వవిద్యాలయాలకు స్వయంప్రతిపత్తి కల్పించడం.
- ఉపాధ్యాయ విద్యను మెరుగుపరచడం.
- వయోజన విద్యను ప్రోత్సహించడం.
- విశ్వవిద్యాలయాల లక్ష్యాలు మరియు విధులను నిర్వచించడం.
- పరిపాలనా సమస్యలను పరిష్కరించడం.
- విద్యలో పని అనుభవాన్ని చేర్చడం.
- ఉన్నత విద్య నమోదును ఉద్దేశించి.
- మూల్యాంకన పద్ధతులను మెరుగుపరచడం.

కొఠారీ కమిషన్ ప్రయోజనాలు

- కొఠారీ కమిషన్ నివేదిక భారతీయ విద్యారంగానికి సంబంధించిన అన్ని అంశాలకు సంబంధించిన ఒక అద్భుత రచన.
- జాతీయ అవసరాలు మరియు ఆకాంక్షల నేపథ్యంలో విద్యా సమస్యలపై సమగ్ర అధ్యయనాన్ని కమిషన్ సమర్పించింది.
- భారతీయ జీవితంలోని సామాజిక-ఆర్థిక, సాంస్కృతిక మరియు ఆధ్యాత్మిక అంశాలకు విద్యను అనుసంధానించడానికి కమిషన్ వాస్తవిక విధానాన్ని రూపొందించింది.
- కాలానుగుణ సవరణకు లోబడి అన్ని వర్గాల ఉపాధ్యాయులకు సహేతుకమైన మరియు గౌరవప్రదమైన వేతన స్కేళ్లను కమిషన్ సిఫార్సు చేసింది.

కొఠారీ కమిషన్ లోపాలు

- పాఠశాలల అధిపతుల స్థానాన్ని కమిషన్ నిర్ణయించలేదు.
- అరబిక్‌తో సమానంగా సంస్కృతాన్ని ఉంచడంలో కమిషన్ తప్పు చేసింది.

- బోధనా మాధ్యమంపై కమిషన్ అభిప్రాయాలు వివాదాస్పదంగా ఉండటమే కాకుండా వివాదాస్పదంగా కూడా ఉన్నాయి.

మరింత చదవండి:	
తాజా ఉద్యోగ ప్రకటనలు	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి
ఉచిత స్టడీ మెటీరియల్ (APPSC, TSPSC)	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి
ఉచిత మాక్ టెస్టులు	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి